Klima- og miljødepartementet

PB 8013 dep.

0030 Oslo

ForUMs innspill til statsbudsjettet 2023

Forum for utvikling og miljø (ForUM), et nettverk av over 50 norske sivilsamfunnsorganisasjoner, vil med dette presentere for departementet våre forslag til prioriteringer i arbeidet med statsbudsjett for 2023.

Bevaring og restaurering av natur

I 2020 gikk Aichi-målene, verdens naturavtale, ut og Norge hadde ikke nådd ett eneste av målene. Vi står midt oppe i en naturkrise som forsterker klimakrisa og reduserer samfunnssikkerheten og våre sjanser til å oppfylle FNs bærekraftsmål. En sentral årsak til at Norge mislykkes i å oppfylle våre internasjonale forpliktelser i Aichi-målene er at naturen taper når det settes opp mot andre hensyn. Derfor er vi på overtid med en krisepakke for naturen, og det er behov for umiddelbar handling.

ForUM ber om at:

- Det settes av minst én milliard kroner til vern og restaurering av natur, samt oppfølging av utsatte og truede naturtyper og arter
- Det settes av 15 millioner til handlingsplan for implementering av ny naturavtale.

Energieffektivisering

Et lavere forbruk av energi er nødvendig for å redusere utslipp av klimagasser, forurensing og naturinngrep og konflikter. Energisparing/effektivisering har imidlertid kommet i skyggen av utbygging av mer fornybar energi. ForUM mener at det må avsettes mer midler til bedre avklaring av potensialet for energikutt, virkemidler for å utløse dette potensialet og til gjennomføring.

ForUM ber om at:

- Det settes av mer midler til bedre avklaring av potensialet for energikutt, virkemidler for å utløse dette potensialet og til gjennomføring.

Tap av naturmangfold og utslipp av klimagasser fra utbygging av veier og annen infrastruktur,

Nye gigantiske veiprosjekter planlegges og gjennomføres uten at miljøvirkningene, inkludert utslipp av klimagasser, forurensing og tap av karbon, naturmangfold og landskap er tilstrekkelig klarlagt og vektlagt. Mindre omfattende alternativer med mindre behov for nye traseer blir ofte utilstrekkelig utredet, eller ikke utredet i det hele tatt. ForUM mener at indirekte og langsiktige virkninger av veiprosjekter må tas med; Veiprosjekter med stor økning av kapasitet og hastighet åpner opp for nye næringsarealer, boligfelt og fritidsbebyggelse med ytterlige arealbehov utslipp og naturinngrep.

ForUM mener at Nasjonal Transportplan (NTP) i mye større grad må vise effekter, også over tid, på utslipp, karbontap, naturmangfold ved ulike typer utbygging

ForUM ber om at:

- Det settes av midler til å utrede alternativer med mindre omfattende traseer, og til utredning av miljøvirkinger, klimagassutslipp, forurensning, tap av karbon, naturmangfold og landskap ved alle nye veiprosjekter.

Utvikling og økonomisk vekst

Det Europeiske miljøbyrå (EEA) konkluderer i en publikasjon «Growth without economic growth» av jan 2021; Teknologiske forbedringer og effektivisering (energi og resirkulering) har ført, og fører til en gevinst men denne gevinsten spises mer eller mindre opp av økt produksjon og forbruk drevet av økonomisk vekst.

Overgang til en sirkulærøkonomi vil være et viktig og nødvendig bidrag til et mer bærekraftig samfunn. Økonomisk vekst med lite eller ingen ressursbruk og miljøvirkninger ville imidlertid kreve at opp mot 100 prosent av materialene resirkuleres. Dette anses som umulig i I EEA-rapporten. For eksempel resirkuleres bare 12 prosent av råmaterialene for EU som helhet (i 2019), dette til tross for at EU ligger i verdenstoppen med omfattende systemer og ambisiøse mål

Siden en global løskobling av økonomisk vekst og ressursbruk og tap av natur ikke er gjennomførbar mener EEA-rapporten at det trengs kreativitet for å komme videre; hvordan kan samfunnet utvikle seg og vokse i kvalitet (meningsfylt liv, solidaritet og empati) heller enn kvantitet (materielt forbruk).

ForUM ber om at:

- Det avsettes midler i Statsbudsjettet 2023 til å sette i gang en utredning av status og mulighetene i Norge for en overgang til en sirkulærøkonomi som vektlegger kvalitet heller enn kvantitet for samfunnsutviklingen.

Vennlig hilsen

Kathrine Sund-Henriksen

Daglig leder i Forum for utvikling og miljø